

שמצינו ברבי עקיבא שאמר כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה וכו' אמרתי מתי יבוא לידי ואקיימנו ברכות (סא):

וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כפרים הוא לכפר עליכם לפני ה' אלקיכם (פרק כ"ג פסוק כ"ח)

למה כתב לשון כפרה ולשון עצם ולא כתב את זה בפרשת אחרי מות?

וביאר רבינו בחיי מפני שלא תאמר כיון שלא הזכיר קרבן בפרשה ואם אין מקדש ואין קרבן אין יום הכיפורים מכפר, ולכך בא לומר שאין הכפרה תלויה בקרבן ולא בשום דבר אלא עיצומו של יום מכפר ויש לו סגולה זו שהוא מכפר ובלבד לשבים וכעניין שדרשו מלשון אך בעשור.

ל"ג בעומר

ל"ג לעומר – ל"ג בעומר

דעת הרמ"א (בסימן תפט) שבספירת העומר הנוסח הוא "היום כך וכך ימים בעומר" וכך נהגו האשכנזים ובמשנה ברורה (שם ס"ק ח) הביא שיש חולקים וסוברים שהנוסח הוא "היום כך וכך ימים לעומר".

מדוע בנוגע לל"ג בעומר כולם קוראים להיום הזה בלשונם "ל"ג בעומר" ולא מצינו מי שיחלוק ויקרא להיום הזה "לעומר"?

ותירץ בספר האוצרות הסופר משום שיום זה ל"ג בעומר הוא יום ההילולה של הרמ"א ועל כן נקרא בפי כולם "ל"ג בעומר" כשיטת הרמ"א ואם כן ביום זה כל ישראל "יוצאים ביד רמ"א.

יום ההילולה של הרמ"א

אמר רבי בונים של"ג בעומר יכול תמיד באחת משלוש פרשיות אלו אמור בהר בחוקתי ורמז לזה אמר אותיות הרמ"א. בהר בחוקתי הוראותיו נתקדשו אצלנו כחוקים שנתנו למשה מסיני.

הקשר בין משה רבינו לרשב"י

שיום ההילולה של רשב"י חל תמיד באותו יום שחל ז' באדר יום פטירת משה רבינו. ודבר נוסף של"ג בעומר בגימטריא משה (שלוש מאות ארבעים וחמש) וכל שנה ביום שיוצא האוזפיזין של משה רבינו (לפי נוסח ספרד) יוצא גם ל"ג בעומר.

העלון נתרם	
להצלחתם בכל מעשה ידיהם,	
ולרפ"ש להרב יעקב בן אסתר סטלה בתושח"י	
ולרפ"ש הרב אליעזר בן מרים בתושח"י	והרב יצחק בן צביה בתושח"י
והרב אברהם בן שרל בתושח"י	
ולזרע של קיימא לאברהם בן מיכל ונעמי בת אסתר יהודית בקרוב ובנקל	
ולע"נ סבי ר' ברוך מרדכי בן ר' מנחם מנדל וולפא צצוק ל"ג נלב"ע י"ז אייר תש"מ	
וסבי ר' אברהם אהרן בן ר' צבי יצחק קריזר צצוק ל"ג נלב"ע ח' אייר תשנ"ז	
וסבתי מרת מלכה בת ר' צבי יצחק קריזר ע"ה נלב"ע י"ב תשרי תשפ"ג	

ניתן לקבל את העלון במיל: 4157546@gmail.com

אפשר לבקש גם בפלאפון אבל רק בין הסדרים **0534157546**

ניתן להוריד את העלון באתר דרוש, ביום חמישי. הדרכה: נכנסים לדרשו ובוחרים הורדת עלונים, לחפש עלון בשם פנינים נפלאים, (לעלון קוראים פניני הפרשה – פנינים נפלאים).

פניני הפרשה

פנינים נפלאים לפרשת אמור

שגלקטו ע"י הרב אברהם פוליאס

גליון מס' 286

ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו (כ"א א')
למה הקדים האם לאב ובכהן גדול הקדים האב לאם שנאמר "לאביו ולאמו לא יטמא"?

וביאר רבינו בחיי שהיות וכאן הזכיר שארו והתיר להטמא, לכך הוצרך להקדים אמו כדי לסמוך אמו לשארו, ושיזכיר הנקבות בפני עצמם שאם היה אומר כי אם לשארו לאביו ולאמו יבא הלשון בלתי מסודר להכניס הזכר בין הנקבות, או הקדים אמו מפני שהיא ודאי שהיא אמו וכדי לדרוש כי אין צריך לומר אמו אלא אפילו לאביו שאפשר להסתפק בו אם הוא אביו יטמא, אבל בלא יטמא הקדים אביו כי אין צריך לומר אביו שהוא ספק אלא אפילו לאמו שהיא ודאי לא יטמא וכו'.

שם:

כתוב בויקרא רבה (כו ו) הדא הוא דכתיב יראת ה' טהורה עומדת לעד, מיראה שנתירא אהרן מלפני הקב"ה זכה וניתנה לו הפרשה הזו שאינה זזה ממנו עד סוף כל הדורות ואיזו זו פרשת המת שנאמר אמור אל הכהנים.

מה ענין הכתוב יראת ה' טהורה לדין טומאת המת שנאמר בכהנים?

וביאר בספר מלא העומר ששינו אמר רבי פנחס בן יאיר תורה מביאה וכו' לידי טהרה וטהרה מביאה לידי וכו' יראת חטא (ע"ז כ): משמע כי ליראת החטא קדמה מדרגת טהרה והיא זו שהביאה ליראת החטא וכיון שהיתה באהרן יראת שמים ונתיירא מלפני הקב"ה לפיכך מידה כנגד מידה זכה וניתנה לו פרשת המת שנצטוו הוא ובניו להיות בטהרה ולא להיטמא למת.

כי אם לשארו הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו (פרק כ"א פסוק ב')

מפני מה בכהן גדול הקדים הכתוב אביו לאמו (פס' יא) ואילו בכהן הדיוט הקדים אמו לאביו? וביאר מהרי"ל דיסקין שלגבי כהן הדיוט שהקדים בו הכתוב אמו לאביו כבר יישבו המפרשים (עיין רמב"ן) ואולם עדיין יש ליישב מפני מה בכהן גדול הקדים אמו לאביו, ואמרו חז"ל ח' פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן ואחת מהן פרשת טומאת כהנים גיטין (ס). והנה בעת הציווי במדבר על טומאת כהנים לא היו כהנים אלא שלושה ואלו הם אהרן, אלעזר, ואיתמר, וכיון שאביו ואמו של אהרן עמרים ויוכבד כבר מתו נמצא שהציווי לבל ייטמאו למת לא היה אלא לבניו, אלעזר ואיתמר מיד לאחר מיתת אהרן נתמנה אלעזר בנו לכהן גדול תחתיו.

ומעתה צא וחשוב לו היתה התורה מצוה קודם על טומאת אמו דהיינו שמיתת אמו תקדם למיתת אביו אם כן נמצא שאביו עודנו חי וקיים והוא עדיין לא נתמנה לכהן גדול וממילא מותר להיטמא לאמו כדין כהן הדיוט המותר בטומאת המת לשארו הקרוב לפיכך הקדימה תורה בכהן גדול אביו לאמו וכיון שימות אביו מיד יתמנה הוא לכהן גדול תחתיו ומרגע זה ואילך שונה דינו מדין כהן הדיוט ולכן לאביו ולאמו לא יטמא.

שם:

למה הקדים אמו לאביו ובכל המקומות הקדים אביו לאמו?

וביאר בספר טעמא דקרא דכאן מרומז למה שכתוב בכתובות (נ"ב). ד"ה רצה בשם הירד שהנשים ממהרות למות יותר מהאנשים (וכ"מ בא"ע) אבל גבי כהן גדול (לקמן פסוק י"א) למה הקדים אב לאם שכתוב לאביו ולאמו לא יטמא, דסתם כהן גדול הוא בן כהן גדול ואוי לה לרבנות שמקברת את בעליה עי' פסחים (פ"ז):.

והסטיפולר אמר משום דדרך התורה לכתוב לא זו אף זו ואמו פשיטא טפי כדא' ביבמות (נ"ד): שכן ודאית ולכן בכהן הדיוט דלהתירא הקדים אם דפשיטא טפי אבל בכהן גדול דלאיסורא הקדים אב דפשיטא טפי. (שוב הראוני זה ברבנו בחיי וכ"ה בדעת זקנים מבעה"ת ועי' בס' פרדס יוסף).

לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרָטָת (פרק כ"א פסוק ה')

עיינ ברמב"ם סוף ה' ע"ז דגם כהן אין לוקה אלא לאו א' כמו ישראל.

וצריך טעם למה כפלה התורה הלוא אצל כהן?

וביאר בספר טעמא דקרא לפי פשוטו לפי שכהן הוזהר שלא יגדל פרע ומספר א' לל" יום הו"א דמותר לו לקרוח קרחה שלא יגדל שער ולגלח גם פאת זקנו קמ"ל דהרי הוא כישראל בזה, ובזה מדויק הפסוק ביחזקאל וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו היינו אע"ג דפרע לא ישלחו מ"מ פאת ראשם צריכין להשאר.

קדשים יהיו לאלקיהם ולא יחללו שם אלקיהם כי את אשי ה' לחם אלקיהם הם מקריבם והיו קדש (פרק כ"א פסוק ו')

לכאורה כיצד מתיישבים שני הציוויים זה עם זה, ולאחר שאמר קדושים יהיו שהיא המעלה העליונה כיצד אפשר מיניה וביה להזהירם ולא יחללו שם אלקיהם שהיא הפחותה שבמדרגות? וביאר בספר דרכי מוסר שייסוד חשוב לימדתנו התורה בעבודת ה' שאין דרך ממוצעת או שמקדשים שם שמים, ואם לאו כי אז מחללים כבוד שמים קדושים יהיו כדי ש"ולא יחללו שם אלקיהם", וכן מצינו והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי לאהבה ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים (דברים יא, יג-טז), לאהבה ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם כדי שלא יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים, ועל פי זה אפשר לבאר את הטעם שבתפילת מנחה ביום הכיפורים קוראים את פרשת עריות, ולכאורה תמוה כלום זו העת הראויה לקרוא דוקא פרשה העוסקת בעבירות שבשפל המדרגה, ואכן דוקא אז בעת שהאדם מתעלה ומתקדש צריך הוא לדעת שאם לא יוסיף להישמר ולעמוד במדרגה עליונה במשך כל השנה עלול הוא לרדת מאיגרא רמה לבירא עמיקתא.

אשה זנה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו כי קדש הוא לאלקיו (כ"א ז')

למה גבי כהן גדול כתיב אלמנה וגרושה וחללה זונה וכו' והפך הסדר וצריך טעם?

וביאר בספר טעמא דקרא שהסדר בכהן הדיוט הוא נכון על דרך לא זו אף זו על פי המבואר בקדושין (ע"ז:): דזונה פסולה טפי מכולהו הואיל ושם זנות פוסל בישראל וחללה פסולה טפי מגרושה דחללה אסורה בתרומה מה שאין כן בגרושה אך בכה"ג דהסדר הפוך צריך ביאור.

אמנם הוא מבואר היטב על פי התו"כ דמקשה ל"ל למכתבינהו גבי כהן גדול אם בכהן הדיוט אסור כ"ש בכהן גדול ומשני דלא תימא דבכהן גדול הולד ממזר, וקמ"ל לא יקח ולא יחלל חילולין עושה ולא ממזרים הרי מבואר דעיקרא דקרא בא לומר שאין עושה ממזר.

ובזה הפסוק מדויק מאד בלא זו אף זו לא מבעיא אלמנה דאיסורה קיל אלא אפי' גרושה ולא מבעיא גרושה אלא אפי' חללה ואפילו זונה דחמורה מכולהו אפי' חילולין עושה ולא ממזרים.

וקדשתו כי את לחם אלקיך הוא מקריב קדש יהיה לך כי קדוש אני ה' (כ"א ח')

מה ענין לחם אלקיך למצות התורה וקדשתו, וכי הקרבת הקרבן היא מעלתו האחת והיחידה של הכהן שרק מחמתה נצטווין וקדשתו?

וביאר בספר מלא העומר את הדין שהולכים אחר הרוב למדים חז"ל (חולין יא). מקרבנות שלמרות שאת ראש העולה אי אפשר לחצות כדי לבדקו בקרום המוח שמא ניקב ונטרף אזלין בתר רובא והקרבת בחזקת כשר, והנה לגבי מצות התורה וקדשתו עלול האדם להטיל ספק בדבר ייחוסו של הכהן ולומר מהיכי תיתי שאיש זה כהן הוא ואני מצווה לקדשו כלום יש לו הוכחות או עדים על כך ואף אם אביו מוחזק ככהן מנין לנו שהוא אביו, אלא קרבנות יוכיחו שכמו שבהם הולכים אחר הרוב והם בחזקת כשרות כך גם אם אדם זה מוחזק לכהן הרי עליך לנהוג כלפיו ככהן ולקדשו וזהו שנאמר וקדשתו ואם יעלה ספק בלבך ותאמר ומי מעיד בו שאמנם כהן הוא על כך באה התורה ואמרה כי את לחם אלוקיך הוא מקריב חזקתו כחזקת הקרבנות שהולכים בהם אחר הרוב ועל כן קדוש יהיה לך.

ועל כל נפשת מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא (פרק כ"א פסוק י"א)

על שום מה שונה דינו של כהן גדול מכהן הדיוט שלכהן הדיוט הותרה טומאת מת לשאר הקרוב, ואילו לכהן גדול נאסר להיטמא אף לאביו ולאמו?

וביאר החינוך שמשרשי המצוה שענין הטומאה ראוי להתרחק מן הכהנים שהם קדושים עושי מלאכת ה' תמיד והכהן הגדול הנבדל להיות קודש קדשים עם היותו בעל גוף נפשו תשכון תמיד בתוך המשרתים העליונים, על כן לא תחוש התורה עליו להתיר לו טומאה לעולם ואפילו בקרובים כמו לכהנים הדיוטים שחסה התורה עליהן שישפכו נפשם בבית המת כי יחם לבבם על קרוביהם מה שאינו כן בכהן גדול כי מרוב דביקות נפשו למעלה יתפשט לגמרי מטבע בני איש וישכיח מלבו כל עסק העולם הזה הנפסד ועל חברת הקרוב לא תבכה נפשו כי כבר הוא נפרד ממנו בעודנו בחיים.

דבר אל אהרן לאמר איש מזרעך לדרתם אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב לחם אלקיו (פרק כ"א פסוק י"ז)

מפני מה נפסל כהן בעל מום לעבודה?

וביאר החינוך שלפי שרוב פעולות בני אדם רצויות אל לב רואיהם לפי חשיבות עושיהן כי בהיות האדם חשוב במראהו וטוב במעשיו ימצא חן ושכל טוב בכל אשר יעשה בעיני כל רואיו ואם יהיה בהיפך מזה לא יאותו פעולותיו כל כך אל לב רואיו על כן באמת ראוי להיות השליח שהכפרה תלויה עליו איש חן יפה תואר ויפה מראה ונאה בכל דרכיו למען יתפשו מחשבות בני אדם אחריו.

כל איש אשר בו מום מזרע אהרן הכהן לא יגש להקריב את אשי ה' מום בו את לחם אלקיו לא יגש להקריב (פרק כ"א פסוק כ"א)

מפני מה שינתה התורה בלשונה, תחילה (וכן בפסי י"ז יח) אמרה בו מום ולבסוף מום בו, וכן בהמשך (פסו' כג) לא יגש כי מום בו וכן לגבי מומי בהמה נאמר כל אשר בו מום לא תקריבו (כב כ) ואילו אחר כך נאמר ומיד בן נכר לא תקריבו וכו' מום במ (שם כה)?

וביאר רבי אלעזר משה הורביץ מפנינסק שאכן זהו כלל מכללי לשון הקודש כאשר מזכירים שני עניינים ומבקשים להדגיש ענין אחד מבין השניים מביאים אותו ברישא ואת השני בסיפא, והנה כאשר אמרו לבן הדד מלך ארם כי אנשים יצאו משומרון נאמר ויאמר אם לשלום יצאו תפשוש חיים ואם למלחמה יצאו חיים תפשוש (מלכים א, כ יח) ואכן אם לשלום יצאו הרבותא היא לתופסם ובוודאי שכוונתו היתה שיתפסו חיים כי הרי לשלום יצאו, ולכן נאמר תפשוש חיים לעומת זאת ואם למלחמה יצאו כי אז הרבותא היא לתופסם חיים ולכן נאמר חיים תפשוש.

לפיכך לגבי מומים באדם ובבהמה נאמר בו מום ללמדנו שאף מום המיוחד באדם ואינו בבהמה או להיפך אסור, וכאשר נאמר לא יגש להקריב את אשי ה', אמר הכתוב מום בו משום שמיד בהמשך הכתוב נאמר לחם אלקיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל (פסו' כב) דהיינו שאף אם יש בו מום הכולל גם מכל מקום אוכל, וכן בפסוק כג לא יגש כי מום בו ולא יחלל וכו' דוקא מום הכולל, שהרי מומים שבאדם ולא בבהמה אינם מחללים (רמב"ם ביאת המקדש פ"ח, ה"ז) וכן לגבי קרבנות בני נכר נאמר במ מום ללמדנו שאף מום שאינו מיוחד בבני נח כמחוסר אבר שאינו מיוחד בבני נח כמחוסר אבר (תמורה ז) לא ירצו להם בבית ה'.

ושמרתם מצותי ועשיתם אתם אני ה' (פרק כ"ב פסוק ל"א)

כתוב ברש"י ד"ה "ושמרתם" זו המשנה (ת"כ פרק ט, ג.), ובד"ה "ועשיתם" זה המעשה.

על שום מה כפל הכתוב בציווי ושמרתם ועשיתם?

וביאר החתם סופר שעיקר הציווי הוא ועשיתם, אלא שהוסיף הכתוב וציוה ושמרתם שפירושו ציפיה וחיכוך בכליון עיניים לאפשרות לקיים המצוה, ושמרתם כמו שנאמר ואביו שמר את הדבר, (בראשית לז יא) ומכאן שציוה התורה לא רק על עצם קיום מעשה המצוה אלא שבנוסף לכך צריך האדם להגיע למדרגה נעלית שלבו יצפה בערגה אימתי תגיע מצוה זו לידי ואקיימנה וכמו